

Tweehonderd kilo goud, 7000 kilo zilver en talrijke edelstenen

De roofschat waar Nederland nu nog mee worstelt

Deze foto toont een deel van de enorme collectie van het Rijksmuseum in Amsterdam. Het zijn slechts kleine voorwerpen, maar nauw verbonden met een zeer bedenkelijke daad van de Nederlandse staat: de Lombok-expeditie. Nadat het Nederlands-Indische leger de vorsten Ketut en Ngurah in 1894 op Lombok hadden verslagen, worden de schatkamers van de paleizen in Mataram en Tjakranegara door de Nederlandse officieren leeggehaald. Daarna zijn de gewone soldaten aan de beurt om te kijken of er nog iets van hun gading is. Tot slot worden de

paleizen in brand gestoken. De buit – bestaande uit krisgrepen van goud en ivoor, 230 kilo goudgeld, 7199 kilo zilveren munten en meer dan duizend kostbare voorwerpen, zoals krissen, ringen en andere sieraden – wordt, via Batavia, naar Nederland verscheept.

Een deel van de schatten wordt met pracht en praal in het Rijksmuseum tentoongesteld (en op deze foto vastgelegd). De entree-gelden kwamen ten bate van de weduwen en wezen van de gesneuvelde militairen.

Koningin Wilhelmina rijkt in Den Haag het Lombok-kruis uit aan de militairen. Ook werd er een tijdschriftje uitgegeven om de overwinning te vieren. De opbrengst was weer voor dezelfde doelgroep.

In de loop van de tijd is het gevoel

van triomf omgeslagen in schaamte en is het grootste deel van de schat eind jaren zeventig teruggegeven aan Indonesië. Men beseftte dat de voorwerpen eerder in Indonesië thuis hoorden dan in het land van de veroveraars. Toch bleven enkele prachtstukken achter in Nederlandse musea. Zo heeft museum Volkenkunde in Leiden een ring met een diamant van maar liefst 75 karaat, de zogenaamde Lombok-diamant.

Bronnen

Philip Dröge, *De plundering van Lombok*, Historisch Nieuwsblad 3-2021
Rijksmuseum, Amsterdam